

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z powództwa D. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

przeciwko D. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanych od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 10 czerwca 2021 r. sygn. akt I AGa 43/20,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 27 lutego 2024 r.

w przedmiocie wniosku i oświadczenia SSN Jacka Widły o wyłączenie od orzekania w sprawie II CSKP 1910/22,

**stwierdza swoją niewłaściwość i wniosek zgodnie z właściwością
przekazuje do rozpoznania Sądowi Najwyższemu – Izbie
Cywilnej.**

UZASADNIENIE

We wniosku z 11 stycznia 2024 r. SSN Jacek Widło na podstawie art. 51 k.p.c., stosując odpowiednio art. 48-49 k.p.c. zwrócił się o wyłączenie go od orzekania w sprawie oznaczonej sygn. akt II CSKP 1202/22, wskazując, że wniosek złożył z uwagi na treść wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu z dnia 8 listopada 2021, (Dolińska -Ficek, Ozimek, 49868/19 i 57511/19), która w jego ocenie powoduje poważne ryzyko traktowania orzeczenia wydanego w takiej sytuacji jak w warunkach nieważności postępowania oraz ryzyko

powstania roszczeń odszkodowawczych. Powołał się nadto na wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 21 grudnia 2023 r., C-718/21.

Zarządzeniem z 12 stycznia 2024 r. Prezes Izby Cywilnej Sądu Najwyższego na podstawie art. 26 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym oraz § 36 Instrukcji biurowej przekazał wniosek SSN Jacka Widły z 11 stycznia 2024 r. o wyłączenie od rozpoznania sprawy II CSKP 1910/22 Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, wraz z aktami sprawy celem nadania mu dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1093, dalej: „u.s.n.”) do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Na przeszkodzie rozpoznania w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych wniosku SSN Jacka Widły z 11 stycznia 2024 r. o wyłączenie od rozpoznania sprawy II CSKP 1910/22 w trybie art. 26 § 2 u.s.n. stoi wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 5 czerwca 2023 r. w sprawie C-204/21R orzekający w pkt 4, że przyjmując i utrzymując w mocy art. 26 § 2 i 4-6 i art. 82 § 2-5 ustawy o Sądzie Najwyższym, w brzmieniu nadanym ustawą z 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, jak również art. 10 tej ustawy, przekazujące do wyłącznej właściwości Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawanie zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 19

ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 Karty Praw Podstawowych, jak również na mocy art. 267 TFUE i zasady pierwszeństwa prawa Unii.

Sąd Najwyższy, w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z 8 stycznia 2020 r., sygn. akt I NOZP 3/19, mającej moc zasady prawnej, przypomniał, że podstawą funkcjonowania Unii Europejskiej jest wzajemne zaufanie państw członkowskich, w szczególności przez przestrzeganie prawa UE. Z tego względu, zgodnie z zasadą lojalnej współpracy wyrażoną w art. 4 ust. 3 akapit pierwszy Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm., dalej: „TUE”) – Państwa Członkowskie zapewniają na swym terytorium stosowanie i poszanowanie prawa Unii oraz podejmują w tym celu środki służące zapewnieniu wykonania zobowiązań wynikających z traktatów lub aktów instytucji Unii. Realizacji celów Unii służyć ma system sądowniczy, na który składa się Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz sądy państw członkowskich. Zapewnienie jednolitego stosowania prawa Unii na całym jej obszarze wymaga ścisłej współpracy TSUE oraz sądów państw członkowskich. Jej ramy wyznacza procedura odesłania prejudycjalnego przewidziana w art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany Dz.Urz. UE 2016 C 202, s. 1, dalej: „TFUE”), która, ustanawiając dialog między sądami, zwłaszcza między Trybunałem a sądami Państw Członkowskich, ma na celu zapewnienie jednolitej wykładni prawa Unii, umożliwiając tym samym zapewnienie jego spójności, skuteczności i autonomii.

Nie ulega zatem wątpliwości, iż każdy sąd krajowy, w tym Sąd Najwyższy, działający w ramach swojej właściwości, ma jako organ państwa członkowskiego obowiązek, zgodnie z zasadą współpracy wyrażoną w art. 4 ust. 3 TUE, stosować w całości podlegające bezpośredniemu stosowaniu prawo Unii i zapewnić ochronę uprawnień wynikających z tego prawa dla jednostek.

Treść wyroku TSUE oraz jego uzasadnienia prowadzi do konstatacji, że w odniesieniu do Sądu Najwyższego – Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych zakwestionowano jej wyłączną właściwość w sprawach z wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Nie ulega zatem wątpliwości, że rozpoznawanie wniosków i oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu,

przed którym ma się toczyć postępowanie, w tym również obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, ma się odbywać na zasadach ogólnych według właściwości wynikającej z właściwych przepisów proceduralnych.

Przypomnieć też należy, że w orzecznictwie zarówno Trybunału Sprawiedliwości, jak i Sądu Najwyższego wskazuje się, że w przypadku stwierdzenia sprzeczności między przepisem prawa krajowego a przepisem prawa UE, rolą sądu krajowego jest w pierwszej kolejności podjęcie próby prounijnej wykładni przepisu prawa krajowego. Obowiązek prounijnej wykładni niezgodnego z prawem unijnym przepisu sięga tak daleko, że sąd krajowy może pominąć przepis prawa krajowego i w jego miejsce zastosować inny przepis prawa krajowego, który będzie zgodny z prawem UE lub którego wykładnia taką zgodność pozwoli uzyskać. Jeżeli natomiast sąd krajowy nie może zinterpretować przepisu prawa krajowego w sposób zgodny z prawem UE lub nie znajdzie w krajowym systemie prawnym innego przepisu, który mógłby zastępczo stanowić podstawę prawną dla rozstrzygnięcia sprawy w sposób zgodny z prawem unijnym, należy rozważyć kwestię odmowy zastosowania przepisu prawa krajowego (wyrok TSUE z 24 stycznia 2012 r. w sprawie C-282/10 Dominguez, wyrok Sądu Najwyższego z 19 października 2012 r., III SK 3/12).

Z kolei w wyroku Trybunału Sprawiedliwości z 21 grudnia 2023 r., C-718/21 stwierdzono istnienie poważnej przeszkody procesowej do dalszego wykonywania obowiązku lojalnej współpracy i prowadzenia dialogu sądowego Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych z Trybunałem Sprawiedliwości.

Z tych wszystkich względów należało uznać, że Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie jest właściwa do rozpoznania wniosku SSN Jacka Widły z 11 stycznia 2024 r. o wyłączenie od rozpoznania sprawy II CSKP 1910/22, który podlega rozpoznaniu na podstawie przepisów ogólnych.

W powyższych okolicznościach, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. w zw. z art. 200 § 1⁴ k.p.c. w zw. z art. 52 § 1 k.p.c. stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał wniosek Sądowi Najwyższemu – Izbie Cywilnej zgodnie z właściwością.

[SOP]

(r.g.)